

Українські
архівісти
(XIX–XX ст.)

*Багалій-Татаринова
Ольга*

і створення Державного архівного фонду Харківщини. 1919–1920 рр. // Багаліївські читання в НУА: [II]: Програми та матеріали / ХГІ “НУА”. – Х., 1999. – С. 90–93; *Марченко Є. М., Пантелєєва Л. Є.* Д. І. Багалій і його наступники – керівники Державного архіву Харківської області (1932–1952 рр.) // Там само, [III]. – Х., 2000. – С. 95–99.

Архіви: ІР НБУВ; ЦДІАК України; Іст. музей при Харків. держ. ун-ті (особовий фонд; опис матеріалів фонду див.: *Кравченко В. В.* Личний фонд Д. І. Багалєя в рукописном отделе ЦНБ Харьковского государственного университета // АЕ за 1988 год. – М., 1989. – С. 222–228); ВР ІЛ ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 37, №439.

Праці: До джерел про декабристський рух на Україні // АС. – 1926. – Кн. 2–3. – С. 65–70; Дещо про архіви Парижу // Там само. – 1928. – Кн. 5–6. – С. 40–44; Матеріали до історії декабристського руху на Україні // Нариси з соціально-екоп. історії України. – К., 1932. – Т. 1. – С. 295–324.

Література: *Богданина О. М.* Діяльність Харківської науково-дослідної кафедри історії української культури ім. акад. Д. І. Багалія. – Х., 1994.

Одним з головних напрямків діяльності Д. Б. в галузі архівної справи було налагодження видавничої діяльності архівних установ: він завідував відділом редакції журналу “Архівна справа”, був автором програми та ініціатором видання журналу “Червоний архів”, редактором наукових тематичних публікацій архівних документів Укрцентрархіву.

Фактично керуючи архівною справою в Україні, Д. Б. послідовно обстоював національні інтереси республіки, зокрема, її право на історико-культурні цінності, вивезені в різні часи з її території до Росії, склав докладний реєстр українських архівних документів у межах РСФРР і неодноразово порушував питання перед радянським урядом про повернення їх в Україну у виступах на I з’їзді архівних працівників РСФРР (Москва, 1925), в публічній полеміці з російськими істориками, зокрема з М. М. Покровським, у якій критикував великодержавно-централістський підхід при визначенні національно-культурної приналежності пам’яток, знайдених на території України. Як офіційний представник УСРР у змішаній комісії щодо розподілу архівних документів між Росією та Україною, Д. Б. домогся часткового повернення Росією близько 2 тис. пудів документів українського походження, датованих переважно XVIII ст. Виступаючи за безумовну централізацію архівної справи в Україні, Д. Б. водночас вів боротьбу проти створення загальносоюзних, наднаціональних архівних установ, рішуче заперечував необхідність підпорядкування республіканських архівних управлінь ЦАУ СРСР. У другій пол. 1920-х – на поч. 1930-х рр. Д. Б. відійшов від керівної роботи в архівній системі, співпрацюючи лише з Археографічною комісією Укрцентрархіву.

Володимир Кравченко (Харків)

БАГАЛІЙ-ТАТАРИНОВА Ольга Дмитрівна (07. 10. 1889, Харків – 1942, Харків) – український історик, бібліотекознавець, бібліограф.

Середня донька академіка Д. І. Багалія. Вищу освіту здобула на історико-філософському факультеті Вищих жіночих курсів у Москві, де навчалася впродовж 1907–1914 рр. 1918 р. закінчила тримісячні курси бібліотекарів, а 1923 р. – архівознавчі курси в Харкові.

1918–1933 рр. працювала (з перервами) бібліотекарем у Харківській бібліотеці ім. В. Г. Короленка, 1920–1925 рр. – асистентом на кафедрі російської історії, завідувачем кабінету історії України Харківського ІНО. У 1922–1925 рр. – аспірант, у 1925–1933 рр. – науковий співробітник Харківської науково-дослідної кафедри історії української культури (з 1930 р. – інституту).

Українські
архівісти
(XIX–XX ст.)

Багнюк Марія

Архіви: РВ ЦНБ Харків.
ун-ту, особовий фонд
Д. І. Багалія.

1934–1935 рр. – науковий співробітник Інституту Тараса Шевченка.

У 1922–1927 рр. працювала (з перервами) архівістом в Харківському історичному архіві, займалася впорядкуванням, описанням архівних фондів і виявленням документів з історії руху декабристів на Слобожанщині, військових поселень на Україні в першій половині XIX ст. 1927 р. відвідувала Париж з науковою метою.

Після смерті академіка Д. І. Багалія здійснила впорядкування та описання його особового архівного фонду.

*Ольга Богдашина,
Володимир Кравченко (Харків)*

БАГНЮК Марія Григорівна (07. 04. 1963, с. Стремільче Радехівського р-ну Львівської обл.) – історик, архівіст, краєзнавець. Народилася у сім'ї робітників, українка. Закінчила історичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1985).

Трудову діяльність розпочала 1986 р. в Луцькому райдержархіві на посаді його завідувача. 1988 р. переведена на посаду археографа I категорії в Держархів Волинської області. Працювала на посадах старшого методиста, методиста I категорії, головного зберігача фондів. 6 травня 1994 р. переведена на посаду заступника директора Держархіву Волинської області. З 1-го квітня 1998 р. – заступник директора – завідувач відділу формування НАФ та діловодства Держархіву Волинської області.

Як заступник директора – завідувач відділу формування НАФ та діловодства – сприяла формуванню НАФ різними видами документів обласних газет. За її сприяння передано на державне зберігання й описано фотонегативи за 1992–1998 рр., що стосуються історичних подій розвитку Волині, а також ряд цікавих документів до фонду особового походження про першу сенаторку від України в польському сеймі Олену Карпівну Левчанівську.

Добре обізнаний з фондами архіву фахівець, М. Б. вміло використовує цікаві документи для підготовки теле- та радіопередач. Нею підготовлено матеріал до циклу телепередач Волинського телебачення “Вулиці нашого міста”, зокрема про вулиці Кліма Савури, 8-го Березня, Шевченка, проспект Волі. Вона надала значну допомогу у підборі документів для створення фільму про розстріли єврейського населення на Волині, фотодокументів до ілюстрованого літопису політичних подій “Волинь: 90-ті роки XX ст.” (Луцьк, 1998), до книги Чучмана Л. П. “Берестечко: Історико-краєзнавчий нарис” (Луцьк, 1997).